

การพัฒนาสมรรถนะสำหรับบรรณารักษ์ในศตวรรษ ที่ 21 : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

นางสาวสุพาภรณ์ ทาจิตต์

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

supaporn.th@ubu.ac.th

➤ โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงสูงจนก้าวเข้าสู่ยุคแห่งคลื่นลูกที่ 4 คือสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-based society) ที่แข่งขันกันด้วยความรู้ใหม่ ทำให้หน่วยงานต่างๆ มุ่งปรับปรุงและพัฒนาองค์กรของตนให้เป็นเลิศ ดังนั้นการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (human resource management) ถือว่าเป็นหัวใจในงานทุกประเภท องค์กรใดมีระบบการบริหารบุคลากรที่ดีมีประสิทธิภาพ เกิดผลสำเร็จของงานตามเป้าหมายองค์กรจะเจริญก้าวหน้า ดังนั้นบุคลากรที่องค์กรต้องการนั้นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะและความเชี่ยวชาญสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน

➤ บรรณารักษ์ยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สำคัญ คือ สามารถที่จะยอมรับความเปลี่ยนแปลง นำสื่อออนไลน์เข้ามาใช้เพื่อความสะดวกสบาย สามารถแก้ไขปัญหาด้านเทคโนโลยีแบบเบื้องต้น สามารถเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี และสามารถรวบรวมความรู้ด้านเทคโนโลยีกับเครือข่ายห้องสมุด บรรณารักษ์จะต้องเป็นผู้รอบรู้และทันต่อเหตุการณ์พร้อมที่จะช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้บริการตลอดเวลา ดังนั้นห้องสมุดและบรรณารักษ์จึงต้องเปลี่ยนแปลงตนเองให้ทันยุคทันเหตุการณ์ โดยห้องสมุดจะต้องมีความทันสมัย

วัตถุประสงค์

- 1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จำแนกตามมหาวิทยาลัยที่สังกัด กลุ่มงานที่สังกัด ระดับการศึกษาสูงสุดและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และประสบการณ์ในการ

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

บรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จำนวน 9 คน เป็นบรรณารักษ์งาน จัดหาทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 2 คน บรรณารักษ์งานวิเคราะห์และจัดทำรายการทรัพยากร สารสนเทศ จำนวน 2 คน และบรรณารักษ์บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า จำนวน 5 คน บรรณารักษ์คณะ จำนวน 4 คน ปฏิบัติหน้าที่วิเคราะห์และจัดทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ และบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า รวม 13 คน และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพ บรรณารักษ์ จำนวน 10 คน สุ่มแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้บริหารห้องสมุด 4 คน อาจารย์ (สอนทางด้านบรรณารักษ์ จำนวน 6 คน

สรุปผล อภิปรายผล

- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ทั้ง 3 กลุ่มงาน คือ งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และงานบริการสารสนเทศ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้
- บรรณารักษ์งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ในเรื่องขั้นตอนและกระบวนการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ รู้วิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์ของห้องสมุด ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย การสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศผ่านระบบ การปรับใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงานและเพื่อการสื่อสาร บรรณารักษ์ควรมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและผู้ใช้บริการ มีความอดทน อดกลั้น และมีการพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ
- บรรณารักษ์งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยให้ความสำคัญในเรื่องความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานความรู้พื้นฐานในการใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร การจัดหาหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ การให้หัวเรื่อง การให้คำสำคัญ (key word) การลงรายการทรัพยากรสารสนเทศ การใช้เว็บไซต์และฐานข้อมูลออนไลน์
- บรรณารักษ์งานบริการสารสนเทศมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของบรรณารักษ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยให้ความสำคัญในเรื่อง กฎระเบียบ ข้อบังคับของห้องสมุด ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ มีทักษะการให้บริการ การใช้ฐานข้อมูล การสืบค้นสารสนเทศ ยึดมั่นในจรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและผู้ใช้บริการ

ข้อเสนอแนะ

- จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะสำหรับบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้
- 1. ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มการพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 2. ห้องสมุดจะต้องมีการจัดบุคลากรให้ทำงานตรงตามสายงาน ภาระงานที่รับผิดชอบเพื่อให้สอดคล้องกับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล
- 3. ผู้บริหารห้องสมุดควรกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาบรรณารักษ์ให้มีสมรรถนะของบรรณารักษ์ ทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล อย่างมีระบบและเป็นรูปธรรม
- 4. ผู้วิจัยเห็นว่าบรรณารักษ์จำเป็นต้องตระหนักต่อสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน และมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- การวิจัยครั้งนี้ บรรณารักษ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของ บรรณารักษ์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล เพื่อให้สามารถทำงานในห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งใช้เป็น ประโยชน์ ดังนี้
- 1. บรรณารักษ์ได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และ คุณลักษณะส่วนบุคคล อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มการพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ

-
- 2. บรรณารักษ์ได้ปฏิบัติงานตรงตามสายงาน ภาระงานที่รับผิดชอบที่สอดคล้องกับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล
 - 3. บรรณารักษ์ได้รับรู้ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล สำหรับผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด-มหาวิทยาลัย